

INTERVENȚIE COMUNITARĂ FEMINISTĂ

- Scalarea metodei S.O.R.A. -

Reducerea abandonului școlar în rândul fetelor rome, printr-o abordare intersecțională

Program în beneficiul populației de etnie romă

Implementat de:

Cu sprijinul:

Kanton Basel-Stadt

Administrat de:

Fundația pentru
Dezvoltarea
Societății Civile

Cuprins

1. Despre noi
2. Ce este S.O.R.A.?
3. Scalarea metodei S.O.R.A.
4. Cine poate implementa S.O.R.A.?
5. De ce să aplici metoda S.O.R.A.?
6. Important de reținut despre S.O.R.A.
7. Pași de lucru pentru implementarea metodei S.O.R.A.
8. Teme ce pot fi abordate prin metoda S.O.R.A.
9. Exemple de activități organizate
10. Condiții pentru implementarea metodei S.O.R.A.
11. Schimbările durabile în comunitate
12. Bibliografie

Despre noi:

E-Romnja este o **organizație feministă** romă a cărei misiunea este aceea de a lupta pentru afirmarea, promovarea și creșterea implicării fetelor și a femeilor rome atât în societate, cât și în interiorul comunității rome. Ne dorim ca imaginea fetelor și a femeilor rome să reflecte diversitatea și realitatea experiențelor noastre.

La nivel național acționăm în mod intersecțional prin rețelele, coalițiile și munca grupurilor din societatea civilă pentru a construi și contribui la o mai bună agendă publică referitoare la problemele specifice cu care se confruntă femeile rome. Astfel, participăm la procese de consultare, training-uri, forumuri publice pe teme/proiecte/politici legate de locuire și evacuări forțate, forme de violență asupra femeilor, egalitate de gen, comunitatea LGBTQIA+ etc. Activitatea de advocacy este parte integrantă din demersul nostru de a ne asigura că munca, experiențele și problemele întâmpinate de fetele și femeile rome din comunități sunt reflectate la nivelul politicilor, în discursul public și la nivelul inițiativelor societății civile.

Orice problemă văzută prin ochii femeilor rome este o problemă feministă!

VREM DIN
TRAI FARA
CAINI!!!

VENIT
SAPAI

NU MAI
PIETRU
ASFA

VENIT
SAPAI

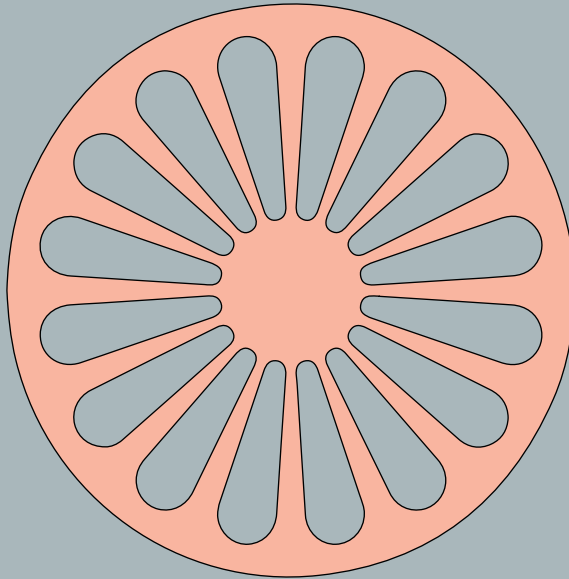
CE ESTE S.O.R.A.?

- Metoda SORA reunește o serie de **instrumente** folosite în munca de dezvoltare comunitară și utilizate de numeroase organizații non-guvernamentale la nivel global.
- Metoda a fost publicată **pentru prima dată de Asociația E-Romnja în anul 2016, după aproximativ trei ani de implementare în mai multe comunități cu care am lucrat.**
- Metoda S.O.R.A. a fost dezvoltată **împreună cu fete și femei rome** din comunitățile în care E-Romnja lucrează.

Începând cu anul 2012 și până în prezent, metoda S.O.R.A. a fost implementată în comunitățile rome din:

- Mizil
- Spanțov (jud. Călărași)
- Mărginenii de Jos (jud. Prahova)
- Giurgiu
- Valea Seacă (jud. Bacău)
- Ghețu Anghel (București)
- Bahna (jud. Neamț)
- Breasta (jud. Dolj)
- Chitila, Giulești și Străulești din Sectorul 1 (București)

De-a lungul timpului, alte comunități sau organizații cu care colaborăm au preluat sau s-au inspirat din metoda S.O.R.A., adaptând-o în munca lor.

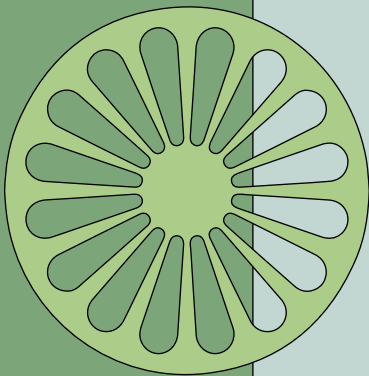

În anul 2023, am început procesul de scalare în mod formal cu **Asociația Stea** din Satu Mare. Prin această intervenția, echipa **Stea** și-a propus să replice modelul de lucru pe care l-am dezvoltat, în vederea prevenirii abandonului școlar și a căsătoriei forțate. La finalul inițiativei, organizația din Satu Mare a reușit să implice 9 instituții publice de la nivel local, care să lucreze pe aceste subiecte.

În anul 2024, procesul s-a extins în comuna Apața din jud. Brașov, prin colaborarea cu **Asociația Aici pentru Tine** care a înființat un grup de inițiativă locală format din femeile din comunitate, urmând fiecare pas din metodă.

SCALAREA METODEI S.O.R.A.

- Numeroase rapoarte internaționale au semnalat **eșecul incluziunii sociale**, dat fiind că persoanele rome sau persoanele din diferite categorii vulnerabile **nu au fost implicate în proces**.
- Noi credem că prin această metodă de lucru contribuim la schimbarea paradigmei proiectelor implementate pentru persoanele de etnie romă fără implicarea persoanelor rome, **creând premisele pentru ca nevoile și interesele noastre să definească proiectele, și nu vice-versa**. De cele mai multe ori, oamenii cu care lucrăm sunt priviți doar ca beneficiari sau grup țintă. Metoda S.O.R.A. propune implicarea femeilor în toate procesele: facilitare, scriere de proiect, implementare, reprezentare.

- Pentru noi, procesul de scalare a metodei S.O.R.A. înseamnă:
  - îmbunătățirea modului de a lucra în comunități cu grupuri de fete și femei rome, persoane din comunitatea LGBTQ+ sau alte categorii marginalizate, excluse în mod istoric din diferite sfere sau decizii politice la nivel local;
  - redistribuirea corectă a resurselor locale astfel încât comunitățile să beneficieze în mod echitabil de acestea;
  - existența unor servicii care să vină în sprijinul femeilor rome, nerome sau altor grupuri.

Scalarea este un proces personalizat, adaptat contextelor locale, nevoilor grupurilor, categoriilor, comunităților cu care se dorește a se lucra, dar care respectă câțiva pași de lucru, precum și un proces de lucru.

Asociația E-România
Asociația de Promovare a Femeilor Române
GRUPUL DE INITIATIVĂ
ALE FEMEILOR
VALEA SEACĂ

**CENTRUL COMUNITAR
"BIROUL FEMEILOR"**

cu sprijinul Primăriei Comunei Valea Seacă, Bacău

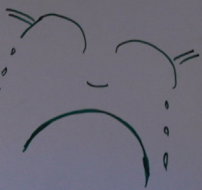
CINE POATE IMPLEMENTA S.O.R.A.?

- Orice organizație non-guvernamentală care lucrează cu persoane/grupuri de persoane aparținând categoriilor de persoane vulnerabile sau care sunt excluse și discriminate în mod istoric;
- Orice grup sau colectiv **informal** care lucrează cu persoane/grupuri aparținând categoriilor vulnerabile sau care sunt excluse și discriminate în mod istoric.

DE CE SĂ APLICI METODA S.O.R.A.?

- Pentru că metoda asigură impact social și produce **schimbări sistemice pe termen lung**;
- Pentru că **incluziunea socială nu se poate face fără persoanele direct afectate** de diferite forme de injustiție socială/etnică/rasială/de gen;
- Pentru că metoda creează bazele pentru **reprezentare/participare și vizibilitate** a persoanelor cu diferite vulnerabilități;
- Pentru că metoda produce **cunoaștere epistemică**;
- Pentru că metoda **operaționalizează conceptul intersecționalității**;
- Pentru că metoda asigură **fibra etică necesară în toate proiectele de incluziune socială**.
- Pentru că metoda are o *abordare de jos în sus*, însemnând că în toate etapele și procesele, **vocele și nevoile femeilor din comunitate sunt reflectate și integrate**.

Toto ment
Adevat NU
DREPT
Ignorat

Inima Jii asistent
NU
Jii
PR

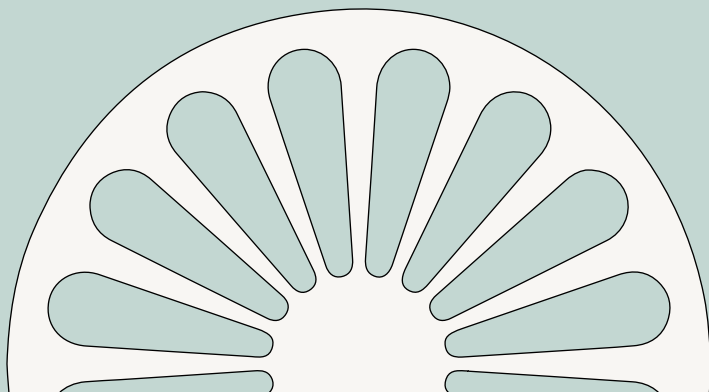
Alina Bost
... ..

...i în mână
Vieti NU
PREJUDECATI

51

IMPORTANT DE REȚINUT

- **S.O.R.A. nu este o metodă de a avea „succes” imediat.**
- **S.O.R.A. este despre învățare reciprocă între organizație/colectiv și persoanele cu care și pentru care se lucrează.**
- **S.O.R.A. nu salvează oameni, ci sprijină un proces din care suntem parte, fiind conștienți de pozițiile noastre privilegiate pe care le putem folosi în beneficiul altora.**
- **S.O.R.A. este un proces dinamic și o metodă care poate fi adaptată atunci când este nevoie.**

PAȘI DE LUCRU PENTRU IMPLEMENTAREA METODEI S.O.R.A.:

Studiu: este o etapă de **analiză**, de **învățare** și **împărtășire a experiențelor femeilor** (inegalități, abuzuri, violență etc.) în care **identificăm** nevoile comunității;

Organizare: În această etapă **dezvoltăm grupuri de inițiativă locală ale femeilor rome**. Este momentul când organizăm ateliere, discuții, șezători prin care **prioritizăm** problemele comunității și **dezvoltăm** strategii adaptate. Această etapă încurajează leadership-ul feminin rom și promovează modele de implicare a femeilor rome în comunitate;

Revendicare: etapă în care grupurile cu care lucrăm organizează **diferite acțiuni publice, comunitare, locale pentru diferite probleme.** De asemenea, femeile din grupurile de inițiativă locală încep să monitorizeze activitatea administrației locale și a diferiților politicieni locali, precum și proiectele locale care ar trebui să cuprindă și comunitățile lor. Totodată, femeile încep să participe la ședințele publice de consiliu local.

Advocacy: etapă finală în care creăm contexte pentru dialog și colaborare cu actori locali din diverse structuri, pornind de la acțiuni construite de femei rome. Organizăm acțiuni de advocacy pentru diferite probleme locale întâmpinate de femei, de la lipsa infrastructurii locale, lipsa accesului la apă, servicii și utilități până la lipsa accesului la sănătate, violență etc.

TEME CE POT FI ABORDATE:

- Infrastructură: drumuri practicabile, transport public, parcuri de joacă pentru copii;
- Acces la utilități: canalizare, apă, gaze, curent electric, iluminat stradal;
- Acces la servicii privind sănătate sexuală și reproductivă, asistență socială și beneficii, acces la educație, acces la servicii privind protecția victimelor violenței de gen;
- Locuire decentă și stoparea evacuărilor forțate;
- Drepturi civile, drepturi politice și drepturi culturale;
- Accesul în instituțiile publice;
- Accesul la cultură română în școli și instituții de cultură;
- Organizare și dezvoltare comunitară.

Exemple de activități care pot fi organizate:

- Ateliere de lucru organizate cu și despre interesele și problemele fetelor și/sau femeilor rome;
- Petiții pe teme identificate la nivel local;
- Acțiuni de gătit/concursuri de gătit mamă-fiică;
- Photo-voice pentru a vorbi despre problemele comunităților/femeilor;
- Teatru-forum ca formă de explorare a anumitor probleme de interes;
- Acțiuni de stradă: flash-mob, marșuri de protest, demonstrații comemorative etc.;
- Schimburi de experiență între diferite grupuri/colective/femei din comunități;
- Caravane medicale;
- Monitorizarea ședințelor de consiliu local.

CONDIȚII PENTRU IMPLEMENTAREA METODEI S.O.R.A.:

- **Deschidere și disponibilitate pentru schimbare** organizațională/a colectivului;
- **Transparență** în luarea deciziilor;
- **Disponibilitatea de a învăța despre și de la oamenii pentru care se dezvoltă proiecte;**
- **Angajarea și includerea în echipe a persoanelor pentru care se construiesc proiecte;**
- **Includerea în luarea deciziilor a persoanelor din categoriile cu care se lucrează;**
- **Adaptarea unor standarde de lucru și a limbajului pentru persoane din categoriile cu care se lucrează;**
- **Eliminarea birocrăției inutile** pentru a putea da acces persoanelor din categoriile cu care se lucrează;
- **Operarea cu termeni potriviți, care descriu exact experiențele persoanelor** din categoriile cu care se lucrează, precum: rasism, sexism, clasism, colorism, homofobie, etc.;
- **Continuitatea muncii**, dincolo de proiecte, **cu persoanele din categoriile cu care se lucrează;**
- **Validarea muncii** altor ONG-uri locale și **crearea de alianțe** pentru susținerea persoanelor din categoriile cu care se lucrează;
- **leșirea din zona de confort și auto-chestionare;**
- **Constanță în munca de teren și întâlniri regulate cu grupurile de inițiativă.**

MÂNDRI CĂ

SUNTEM

LOMI

Femeia

Puterea

Schimbările durabile în comunitate nu pot fi realizate printr-o abordare superficială sau prin bifarea unor activități. Implicarea pe termen lung, făcută cu etică și utilizând o metodă de lucru, este esențială pentru a produce impact.

Este important ca proiectele și inițiativele care își propun să sprijine femeile rome și alte categorii de persoane din diferite grupuri să fie construite pe nevoile reale ale acestora și pe implicarea lor. Femeile rome sau alte categorii cu care lucrăm nu trebuie doar să fie beneficiare ale unor programe, ci să fie implicate activ în identificarea soluțiilor, în luarea deciziilor, în exprimarea propriilor nevoi.

Împuternicirea femeilor rome și altor grupuri cu care lucrăm reprezintă un demers care presupune înțelegere, susținere și colaborare. Acesta necesită o implicare dedicată, continuă și strategică, cu obiective clare, realizabile, ce include activ participarea comunității în întregul proces. Este important să conștientizăm că, atunci când lucrăm cu comunități sau grupuri vulnerabile, **sărăcia, rasismul, patriarhatul și alte sisteme opresive sunt factori care îngreunează sau de multe ori blochează procesul schimbării**. De aceea, este esențial să existe o **abordare integrată și intersecțională**, și mai mult de atât, să existe un **suport instituțional din partea autorităților locale sau centrale**.

În același timp, să nu uităm că rolul ONG-urilor trebuie să fie unul de **watch-dog, de monitorizare** a modului în care sistemul respectă drepturile omului și, în special, pe cele ale celor mai dezavantajate persoane sau grupuri. Organizațiile non-guvernamentale **nu trebuie să se substituie** rolului statului.

Totodată, este extrem de important să numim rasismul, sexismul clasismul și alte forme de discriminare atunci când oamenii cu care lucrăm trec prin aceste experiențe. **Folosirea altor termeni minimizează** experiențele oamenilor și nu creează bazele pentru o colaborare bazată pe **încredere** și **respect** reciproc pentru experiențele trăite. Schimbarea este un proces dificil și de lungă durată, tocmai de aceea **continuitatea** este "rețeta" pentru progrese treptate și transformare socială.

Bibliografie:

- FRA, EU Funds: Ensuring compliance with fundamental rights (2023) <https://fra.europa.eu/en/publication/2023/eu-funds>
- Council of Europe, Recommendation on Roma Equity, inclusion and participation (2021/C93/01): <https://www.europeansources.info/record/proposal-for-a-council-recommendation-on-roma-equality-inclusion-and-participation/>
- ERGO Network, Ineffectiveness or misuse of EU funds (2020) <https://ergonetwork.org/wp-content/uploads/2021/03/Misuse-of-EU-funds-in-4-Member-States-synthesis-report.pdf>
- FRA, EU Funds: Ensuring compliance with fundamental rights (2023) <https://fra.europa.eu/en/publication/2023/eu-funds>
- Rizwan Tayabali, PATRI Framework for Scaling Social Impact, <https://www.inclusivebusiness.net/sites/default/files/wp/PATRI-Framework.pdf>
- Tatiana Fraser, The art of Scaling Deep (2023): <https://ashokacanada.org/wp-content/uploads/2023/10/The-Art-of-Scaling-Deep-2023.pdf>

E-Romnja - Asociația pentru Promovarea Drepturilor Femeilor Rome

Telefon: +40 31 425 19 92 / E-mail: office@e-romnja.ro / Website: www.e-romnja.ro

Orice problemă văzută prin ochii femeilor rome este o problemă feministă!